

II

(Nezakonodajni akti)

UREDBE

IZVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2021/1847

z dne 14. oktobra 2021

o določitvi zakonsko določene nadomestitve za nekatere ročnosti CHF LIBOR

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) 2016/1011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 8. junija 2016 o indeksih, ki se uporabljajo kot referenčne vrednosti v finančnih instrumentih in finančnih pogodbah ali za merjenje uspešnosti investicijskih skladov, in spremembi direktiv 2008/48/ES in 2014/17/EU ter Uredbe (EU) št. 596/2014 ⁽¹⁾ ter zlasti člena 23b(8) Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Londonska medbančna obrestna mera za švicarski frank (CHF LIBOR) je ena od mer LIBOR, ki se izračunavajo za pet valut in ki jih upravlja Uprava za referenčne vrednosti ICE (IBA). CHF LIBOR odraža obrestno mero, po kateri se lahko velike, vodilne, mednarodno dejavne banke z dostopom do trga nezavarovanega grosističnega financiranja na tem trgu financirajo v švicarskih frankih. IBA izračuna obrestno mero na podlagi podatkov, ki ji jih sporoči odbor bank.
- (2) Organ Združenega kraljestva za finančno poslovanje (FCA) je napovedal, da bodo s koncem leta 2021 prenehale nekatere referenčne vrednosti LIBOR, vključno s CHF LIBOR. To prenehanje je posledica pomislekov glede tega, ali LIBOR v nekaterih svojih ročnostih ustrezno predstavlja osnovni trg ali gospodarsko stanje, ki odraža trg nezavarovanega grosističnega financiranja. Ti pomisleki izhajajo iz nepripravljenosti večine bank odbora LIBOR, da še naprej prispevajo k zadevnim ročnostim LIBOR, kot je IBA objavila 5. marca 2021 v svojem stališču ICE LIBOR do povratnih informacij iz posvetovanja o potencialnem prenehanju.
- (3) V preteklosti so številne banke v Uniji CHF LIBOR uporabljale kot referenčno obrestno mero za veliko število neodplačanih hipotekarnih posojil za prebivalstvo, od katerih se bo večina iztekla po koncu leta 2021. Glede na odzive na javno posvetovanje, ki ga je organizirala Komisija, je trenutno v Uniji za 35 milijard EUR hipotekarnih pogodb, ki se sklicujejo na CHF LIBOR. Največje število teh pogodb še ni poteklo na Poljskem, preostale pa še niso potekle v Avstriji, Sloveniji, na Nizozemskem in v Franciji.
- (4) V več izmenjavah med Komisijo in zadevnimi javnimi organi je bilo poudarjeno, kako velika bi lahko bila morebitna motnja, ki bi jo povzročilo prenehanje CHF LIBOR, in da je treba ohraniti kontinuiteto pogodb, ki se sklicujejo na CHF LIBOR, da ne bi prišlo do nje. Komisija je ustrezno upoštevala predložena dejstva, da bi ocenila, ali so izpolnjeni pogoji iz člena 23b Uredbe (EU) 2016/1011, in tako ugotovila, ali mora ukrepati.

⁽¹⁾ UL L 171, 29.6.2016, str. 1.

- (5) V poročilu o finančni stabilnosti za leto 2021, ki ga je izdala Poljska centralna banka ^(?), je navedeno, da je imelo ob koncu leta 2020 več kot 410 000 gospodinjstev na Poljskem hipoteke, povezane s CHF LIBOR, ki so temeljile na različnih ročnostih CHF LIBOR. To predstavlja približno 20 % celotnega poljskega portfelja hipotekarnih posojil, kar glede na druge podatke, ki so jih predložili ustrezni organi, skupaj znaša okrog 100 milijard PLN (približno 22 milijard EUR). Večina teh hipotekarnih posojil je dolgoročnih in bodo ostala neodplačana tudi po letu 2030. V poročilu so poudarjena tveganja, povezana s prenehanjem CHF LIBOR, in potreba po zagotovitvi kontinuitete pogodb o stanovanjskih posojilih, denominiranih v švicarskih frankih, da bi se izognili uresničitvi takih tveganj. V poročilu je nadalje poudarjeno, da bi lahko odsotnost rezervnih določb in pravnih aktov, ki bi določali nadomestitev referenčne vrednosti CHF LIBOR, ogrozila kontinuiteto takih pogodb in posledično pomenila finančne izgube bank. Poljsko ministrstvo za finance je Komisiji predložilo podobne podatke.
- (6) V Avstriji se je junija 2021 med 50 000 in 60 000 hipotekarnih posojil avstrijskim gospodinjstvom sklicevalo na CHF LIBOR, kar predstavlja 9,6 milijarde EUR in približno 5,7 % celotnega avstrijskega dolga gospodinjstev. Približno 400 avstrijskih bank ima portfelje hipotekarnih posojil, ki se sklicujejo na CHF LIBOR. Avstrijska centralna banka in avstrijski organ za finančni trg sta v dopisu Komisiji predložila podobne podporne podatke.
- (7) V Sloveniji je bilo na dan 31. decembra 2020 več kot 6 700 potrošniških posojilnih pogodb v skupni vrednosti več kot 300 milijonov EUR, ki so se sklicevale na CHF LIBOR, zadnji sklop teh pogodb pa se izteče šele leta 2043. Poleg tega je 9 od 15 bank izpostavljenih CHF LIBOR. Delež stanovanjskih posojil s CHF LIBOR v teh devetih bankah v primerjavi z vsemi stanovanjskimi posojili znaša 6,34 %, delež hipotekarnih posojil s CHF LIBOR v primerjavi z vsemi hipotekarnimi posojili pa 7,13 %.
- (8) Na Nizozemskem se ocenjuje, da vrednost hipotekarnih posojil prebivalstvu brez rezervnih določb, ki se sklicujejo na CHF LIBOR, znaša približno 500 milijonov EUR.
- (9) V Franciji imajo regionalne banke približno 6 400 posojilnih pogodb prebivalstvu, ki se sklicujejo na CHF LIBOR in zapadejo po letu 2021.
- (10) Uredba (EU) 2016/1011 zahteva, da uporabniki referenčnih vrednosti pripravijo in vzdržujejo zanesljive pisne načrte, v katerih so določeni ukrepi, ki bi jih sprejeli, če bi se referenčna vrednost bistveno spremenila ali prenehala zagotavljati, ter, kadar je to izvedljivo in primerno, določijo eno ali več alternativnih referenčnih vrednosti kot rezerve za referenčno vrednost, ki se ne bi več objavljala. Pogodbe, ki se sklicujejo na CHF LIBOR, so bile sklenjene veliko prej, preden je bilo mogoče pričakovati prenehanje CHF LIBOR in preden se je začela uporabljati Uredba (EU) 2016/1011. Navedene pogodbe zato ne vsebujejo rezervnih določb, ki bi obravnavale primer, ko upravljavec referenčne vrednosti po določenem datumu ne more več objavljati pogodbene referenčne mere.
- (11) Ker je bilo težko določiti ustrezno nadomestitev za CHF LIBOR, preden je švicarska nacionalna delovna skupina o obrestnih merah za švicarski frank dala jasna priporočila trgu, tudi pogodbe, sklenjene po datumu začetka uporabe (1. januar 2018) Uredbe (EU) 2016/1011, ne vsebujejo rezervnih določb ali vsebujejo neustrezne rezervne določbe.
- (12) Brez prehoda pogodb s sklici na CHF LIBOR na določeno nadomestitev za to referenčno vrednost v več državah članicah obstaja resno tveganje nezmožnosti izvršitve pogodb. Pri določitvi take nadomestitve bi bilo zato treba zagotoviti, da se ublaži tako tveganje, ki bi lahko znatno oviralo delovanje finančnih trgov v Uniji, če bi se uresničilo.
- (13) FCA je 5. marca 2021 napovedal konec reprezentativnosti in prenehanje vseh ročnosti CHF LIBOR v prihodnosti. Taka izjava je povod za Komisijo, da v skladu s členom 23b(8) Uredbe (EU) 2016/1011 uporabi pooblastilo za imenovanje zakonsko določene nadomestitve za CHF LIBOR.

^(?) Narodowy Bank Polski (Poljska centralna banka), Poročilo o finančni stabilnosti, junij 2021.
<https://www.nbp.pl/en/systemfinansowy/fsr202106.pdf?v=2>

- (14) Rezultati javnega posvetovanja Komisije so pokazali pomembno vlogo nekaterih ročnosti za CHF LIBOR v hipotekarnih pogodbah, zlasti pri enomesečnem, trimesečnem, šestmesečnem in dvanajstmesečnem obdobju ročnosti. Odsotnost jasne in nedvoumne nadomestne obrestne mere v hipotekarnih pogodbah, ki se sklicujejo na CHF LIBOR, bi povzročila pravno negotovost, kar bi lahko vodilo do pravnih sporov in nezmožnosti izvršitve pogodb. Zato je primerno, da Komisija določi zakonsko nadomestitev za navedene štiri ročnosti CHF LIBOR, ki se bo uporabljala v vseh pogodbah in finančnih instrumentih, kot so opredeljeni v Direktivi (EU) 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta ⁽³⁾, kar med drugim vključuje varčevalne račune, hipoteke in posojila, vključno s potrošniškimi kreditnimi pogodbami in posojili za mala podjetja, ki jih ureja zakonodaja ene od držav članic in ki ne vsebujejo rezervnih določb ali vsebujejo neustrezne rezervne določbe.
- (15) Leta 2017 je švicarska nacionalna delovna skupina kot nadomestno obrestno mero za CHF LIBOR priporočila švicarsko povprečno obrestno mero čez noč (Swiss Average Rate Overnight – SARON), ki jo upravlja podjetje SIX Swiss Exchange Financial Information AG (SIX) ⁽⁴⁾. Švicarska nacionalna delovna skupina je septembra 2020, potem ko je potrdila, da ni mogoče ustvariti v prihodnost usmerjene terminske obrestne mere na podlagi SARON, priporočila, da se kot podlaga za rezervno mero za sklicevanja na CHF LIBOR za denarne produkte uporabi konformni SARON. Določeno nadomestitev za ustrezne ročnosti CHF LIBOR v obstoječih gotovinskih pogodbah bi bilo zato treba izračunati kot konformno obrestno mero SARON.
- (16) Rezultati javnega posvetovanja, ki ga je opravila Komisija, so pokazali podporo, tudi s strani javnih organov držav članic, ki jih to najbolj zadeva, da se zakonska nadomestitev za vse ročnosti CHF LIBOR določi v skladu s priporočili švicarske nacionalne delovne skupine. Medtem ko je CHF LIBOR obrestna mera, usmerjena v prihodnost, pri kateri stranka vnaprej pozna obresti, ki jih je treba plačati za prihodnje obdobje, je konformni SARON obrestna mera, usmerjena v preteklost. To pomeni, da je obrestna mera v danem obdobju znana šele ob koncu tega obdobja. Za lažjo uporabo obrestne mere na začetku obrestnega obdobja bi bila možna rešitev določitev obrestne mere na podlagi obdobja opazovanja pred obrestnim obdobjem. Švicarska nacionalna delovna skupina je 29. septembra 2020 priporočila, naj se v primerih, ko mora biti plačilo obresti znano na začetku obrestnega obdobja, v skladu z metodologijo „zadnje ponastavitve“ uporabi konformni SARON. S to metodologijo se obrestna mera za prihodnje obdobje določi na podlagi ugotovljene konformne obrestne mere, izračunane za predhodno obdobje, ki je enako dolgo kot dano obrestno obdobje.
- (17) V skladu s priporočilom švicarske delovne skupine z dne 1. februarja 2021 bi morali uporabniki kot nadomestno obrestno mero za enomesečni CHF LIBOR uporabiti enomesečni SARON in za trimesečni CHF LIBOR trimesečni SARON, določen v skladu z metodologijo zadnje ponastavitve, tj. konformno obrestno mero SARON, izračunano na podlagi enomesečnega oziroma trimesečnega obdobja neposredno pred obrestnim obdobjem.
- (18) Delovna skupina o eurskih netveganih obrestnih merah je v svojem priporočilu z dne 11. maja 2021 navedla, da bi lahko metodologija zadnje ponastavitve za obdobja, daljša od treh mesecev, povzročila težave pri obračunavanju in varovanju pred tveganjem, ki bi jih povzročile strukturne razlike med IBOR (ki je usmerjen v prihodnost) in SARON (ki je usmerjen v preteklost), ki so še posebej izrazite v primeru daljših ročnosti. Kot alternativno metodologijo je švicarska nacionalna delovna skupina 1. julija 2021 priporočila uporabo metodologije „najbolj nedavna“ z enomesečnim obdobjem opazovanja. Taka metodologija pomeni določitev obrestne mere za prihodnje obdobje na podlagi ugotovljene konformne obrestne mere, izračunane za predhodno obdobje, ki je krajše kot dano obrestno obdobje. Ob upoštevanju priporočil delovne skupine o eurskih netveganih obrestnih merah in da bi ostali čim bližje prvotnemu referenčnemu obdobju za vsako ročnost, se je trimesečni SARON štel za primernejšega za trimesečne in daljše ročnosti CHF LIBOR kot enomesečni SARON. Zato se zdi primerno uporabiti enomesečni SARON in trimesečni SARON kot nadomestitev za enomesečni CHF LIBOR oziroma trimesečni CHF LIBOR ter uporabiti trimesečni SARON tudi kot nadomestitev za šest- oziroma dvanajstmesečni CHF LIBOR.

⁽³⁾ Direktiva 2014/65/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o trgih finančnih instrumentov ter spremembi Direktive 2002/92/ES in Direktive 2011/61/EU (UL L 173, 12.6.2014, str. 349).

⁽⁴⁾ SARON je objavljen na ustreznih spletni strani upravitelja: https://www.six-group.com/exchanges/indices/data_centre/swiss_reference_rates/compound_rates_en.html.

- (19) Med CHF LIBOR in SARON obstaja razlika v vrednosti. Da bi se ta razlika odrazila in čim bolj zmanjšal gospodarski vpliv nadomestitve, bi bilo treba za vsako od ročnosti CHF LIBOR, ki jo nadomešča SARON, slednjemu dodati prilagoditev za fiksni razmik.
- (20) Javno posvetovanje, ki ga je organizirala Komisija, je potrdilo ustreznost izračuna prilagoditve za fiksni razmik na podlagi mediane preteklega razmika med obrestno mero LIBOR za švicarski frank in zadevnim SARON v petletnem obdobju zajema podatkov do 5. marca 2021.
- (21) Zato je primerno, da obrestne mere, ki jih je Komisija določila za nadomestitev zadevnih ročnosti CHF LIBOR, ustrezajo SARON, ki se mu prišteje ustrezna prilagoditev za razmik, kot je bila objavljena za vsako zadevno ročnost konformnega SARON (enomesečni, trimesečni, šestmesečni in dvanajstmesečni).
- (22) V skladu s členom 23b(3) Uredbe (EU) 2016/1011 nadomestitev CHF LIBOR zakonsko nadomesti vsa sklicevanja na to referenčno vrednost v vseh pogodbah in finančnih instrumentih, kot so opredeljeni v Direktivi 2014/65/EU, ki ne vsebujejo nadomestnih določb ali vsebujejo neprimerne nadomestne določbe. Ta nadomestitev torej ne vpliva na pogodbe, ki so bile uspešno ponovno izpogajane zaradi prenehanja CHF LIBOR, kot je določeno v členu 23b(11) Uredbe (EU) 2016/1011.
- (23) Glede na to, da se LIBOR od 1. januarja 2022 ne bo več objavljaj, bi morale določene obrestne mere od tega datuma nadomestiti sklice na CHF LIBOR.
- (24) FCA kot nadzornik upravljavca CHF LIBOR, Švicarska centralna banka, ki deluje kot sekretariat nacionalne delovne skupine za referenčne mere v švicarskih frankih, ter Evropski organ za vrednostne papirje in trge (ESMA) so podali svoja mnenja o tej uredbi.
- (25) Ukrepi iz te uredbe so v skladu z mnenjem Evropskega odbora za vrednostne papirje –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

Člen 1

Nadomestitev CHF LIBOR

1. V sklicevanjih na CHF LIBOR v pogodbah in finančnih instrumentih, kot so opredeljeni v Direktivi 2014/65/EU, se kot nadomestna obrestna mera za CHF LIBOR določijo naslednje obrestne mere:
 - (a) enomesečni CHF LIBOR se nadomesti z enomesečnim SARON, kot je bil ugotovljen v enomesečnem obdobju pred obrestnim obdobjem;
 - (b) trimesečni CHF LIBOR se nadomesti s trimesečnim SARON, kot je bil ugotovljen v trimesečnem obdobju pred obrestnim obdobjem;
 - (c) šestmesečni CHF LIBOR se nadomesti s trimesečnim SARON, kot je bil ugotovljen v trimesečnem obdobju pred obrestnim obdobjem;
 - (d) dvanajstmesečni CHF LIBOR se nadomesti s trimesečnim SARON, kot je bil ugotovljen v trimesečnem obdobju pred obrestnim obdobjem.
2. Nadomestni obrestni meri, določeni v skladu z odstavkom 1, se prišteje prilagoditev za fiksni razmik. Ta prilagoditev za fiksni razmik je enaka razmiku, ki je objavljen za vsako zadevno ročnost in izračunan 5. marca 2021 kot mediana preteklega razmika med zadevnim CHF LIBOR in zadevnim SARON v petletnem obdobju zajema podatkov za vsako posamezno ročnost.

3. Nadomestne obrestne mere za CHF LIBOR se določijo v skladu z naslednjo tabelo:

LIBOR	ROČNOST	Nadomestna obrestna mera	Vrednost prilagoditve za razmik (v %)
CHF	1M	enomesečni SARON (SAR1MC) ISIN CH0477123886	-0,0571
CHF	3M	trimesečni SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0031
CHF	6M	trimesečni SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,0741
CHF	12M	trimesečni SARON (SAR3MC) ISIN CH0477123902	0,2048

Člen 2

Začetek veljavnosti in uporaba

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba se uporablja od 1. januarja 2022.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 14. oktobra 2021

Za Komisijo
predsednica
Ursula VON DER LEYEN